

GROENAFVAL ALS BODEMVERBETERAAR?

Meerjarig onderzoek naar effecten van bokashi

Begin maart is op verschillende proefveldlocaties in Damwâld, Hallum en Ryptsjerk de organische meststof bokashi uitgereden. Dit gebeurde onder begeleiding van Mulder Agro. De komende jaren zal het effect van bokashi op de bodem worden gemonitord.

De praktijkproef maakt onderdeel uit van het project "Bokashi, de bodem in ontwikkeling". Dit project, geleid door de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân, wil inzicht verschaffen in hoe rijksook bokashi is als een duurzame lokale verwerkingsmethode van groenstromen en hoe effectief de toepassing is ter verbetering van de bodem.

Van groenafval naar meststof

Bokashi, japans voor "goed gefermenteerd", is een methodiek die al jaren wordt gebruikt, maar alleen op kleine schaal (huis- en tuinafval). De opschaling naar de landbouwtoepassing is de laatste jaren sterk in ontwikkeling. In Nederland neemt het belang van goed bodembeheer toe. Door intensivering binnen de landbouw, het inzetten van drijfmest en een hoog kunstmestgehalte is de bodemvruchtbaarheid op veel plaatsen teruggelopen. Bokashi is een organische meststof die na fermentatie van plantaardig materiaal onder anaerobe omstandigheden (zonder zuurstof) ontstaat. Doordat de temperatuur lager blijft dan bij composteren blijft de energie behouden en is er praktisch geen CO₂-uitstoot.

Bokashi maken lijkt dus een effectieve manier om organische materialen om te zetten tot een rijke bodemverbeteraar. Dankzij bokashi kan de bodemvruchtbaarheid zich weer herstellen. Dit leidt niet alleen tot een grotere draagkracht, maar ook tot een groter waterbergend vermogen, wat van belang is voor de waterbergingsopgave. Dit is interessant voor boeren, maar biedt ook mogelijkheden voor terreinbeherende organisaties, waterschappen en gemeenten om reststromen (bermgrass en hekkelmateriaal) duurzaam te benutten.

Samenwerking

De partijen die in dit project samenwerken zijn de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân, Gemeente Dantumadiel, Wetterskip Fryslân, Mulder Agro, Nordwin College en Hogeschool Van Hall Larenstein, Stichting Noardlike Fryske Wâlden en agrariërs uit het gebied. Het project wordt gefinancierd door het Kenniscentrum Natuur en Leefomgeving, Wetterskip Fryslân en het ondernemersfonds Dantumadeel.

Meer informatie: www.kenniswerkplaatsnoordoostfryslan.nl

